

Index.hu

2022.10.26.

<https://index.hu/kultur/2022/10/26/light-art-museum-fenymuveszeti-muzeum-hold-utca-budapest-feny/amp>

Budapesten nyílt meg a világ első fényművészeti múzeuma

KORCSMÁROS FELÍCIA

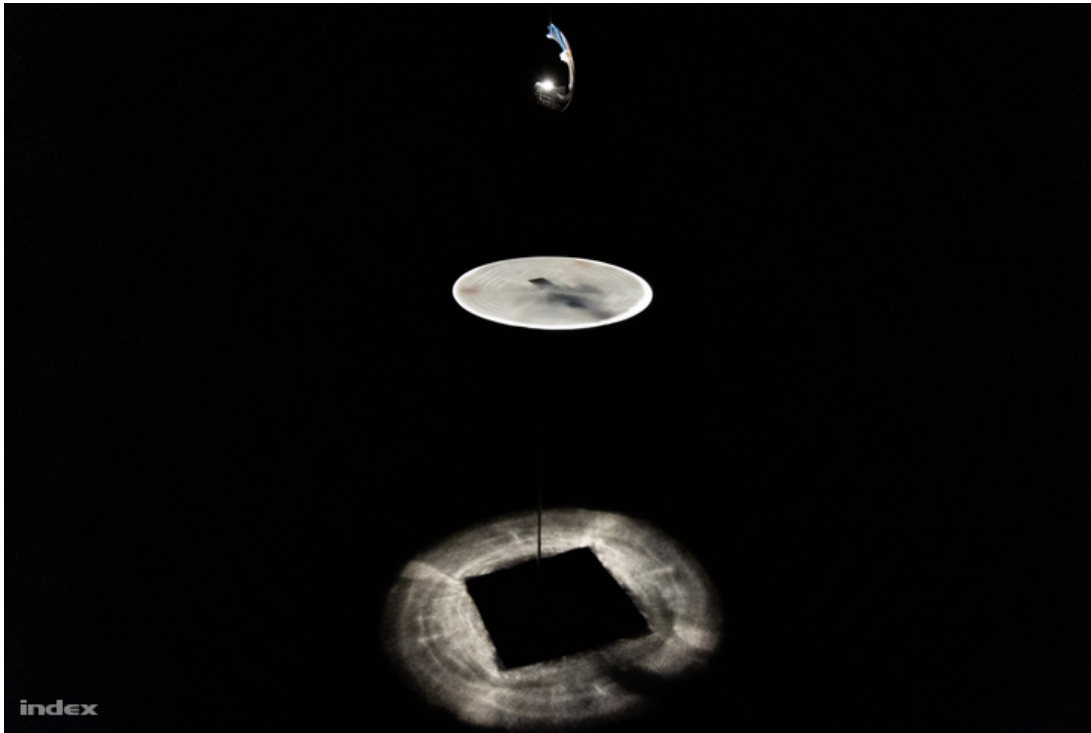
Instagram-kompatibilis múzeum nyílt Budapesten, ami a remek fotók ígéretével csalogatja a látogatókat, akik végül valódi értékeket kapnak a felszínes kápráztatás helyett. A Light Art Museum Budapest az első olyan kiállítóhely a világon, amelyik múzeumként kötelezi el magát a fényvel kapcsolatos művészeti alkotások gyűjtése, kutatása és bemutatása mellett.

Már nyáron, a hivatalos megnyitó előtt hetekkel ellepte a közösségimédia-felületeket egy különleges hely. Főként Magyarországon tartózkodó külföldi turisták és diákok képei és videói akadtak elém, amelyeken izgalmas fényvilággal való találkozásukat mutatják meg. Először arra gondoltam, hogy a budapesti Szelfimúzeum és **Illúziók Múzeuma** után kaptunk egy újabb helyet, ami lájkmágnés képek és videók ígéretével csalogatja be az embereket.

NEM IS TÉVEDHETTEM VOLNA ENNÉL NAGYOBBAT.

Annyi persze igaz, hogy a különleges installációk valóban szokatlan, pont ezért figyelemfelhívó és szép fotók alapjait képezhetik a Light Art Museum (LAM) jóvoltából.

A Light Art Museum Budapest az első olyan kiállítóhely a világon, amelyik múzeumként kötelezi el magát a fényvel kapcsolatos művészeti alkotások gyűjtése, kutatása és bemutatása mellett. Így tehát az egykori Belvárosi Piac, azaz ismertebb nevén Hold utcai piac épületében található a világ első fényművészeti múzeuma.

Galéria: A most nyílt budapesti fényművészeti múzeum az egyik legmenőbb hely az országban
Fotó: Papajcsik Péter / Index

Az intézmény művészeti igazgatója, Vida Szabolcs lámpásként vezetett körbe minket a kiállítóterben. Tőle tudtuk meg, hogy a négy ötletgazda: L. Laki László, Klinkó György, Kassai Zsolt és Bordos László Zsolt évek óta gondolkodtak azon, hogy miként lehetne bemutatni a fény művészetét, majd egy szerencsés találkozás eredményeként a négy szál összefonódott.

Vida Szabolcs a projekt indulásánál jelentkezett, hogy segítsen a kiállítóter megépítésében, illetve már ő a felelős azért is, hogy a további fejlesztések megtörténjenek, elinduljanak azok a múzeumi funkciók, amelyeket fontosnak, társadalmilag hasznosnak tartanak.

Holdfény

A múzeum létrehozásakor törekedtek a Czigler Győző tervezte épület jellegzetességeinek megőrzésére, hogy a kiállított műtárgyak mellett az eredeti architektúra is élvezhető legyen. Mindemellett műemlékvédelmi területről beszélünk, így ezekkel a feltételekkel a hátuk mögött nem kis kihívás volt a múzeum kiállítóterének a megépítése, kezdve azzal, hogy

A FÉNY BEMUTATÁSÁHOZ IGAZÁN SÖTÉTET KELLETT TEREMTENI.

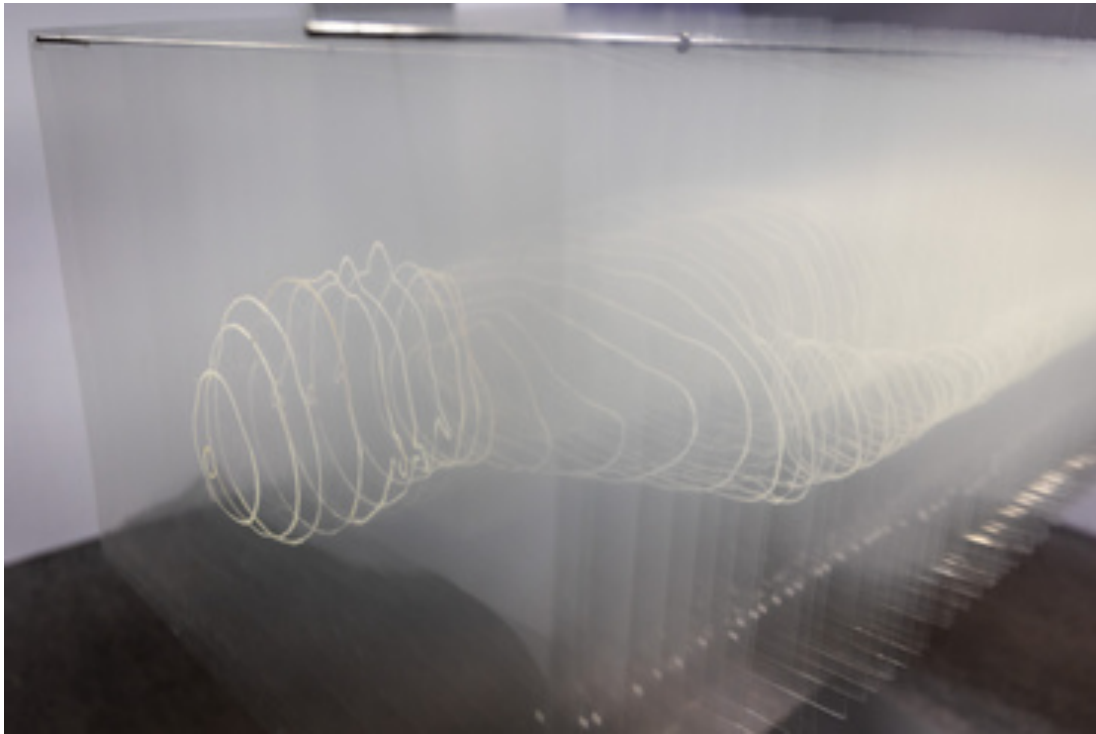
Belépve a múzeumba eltart egy ideig, amíg megszokja a szemünk a benti fényviszonyokat, a folyamatos hanghatások pedig különleges atmoszférát teremtenek. Éppen ezért nem meglepő, ha egy ideig csak céltalanul bolyongunk.

Mire feljutunk az emeletre, ott kezdünk igazán foglalkozni a térrel, amiben sétálunk, és valóban külön izgalmat rejt az amúgy szintén kellemesen megvilágított öntöttvas pillérek között felfedezni azokat a pultokat, amelyekből pár éve még a vasárnapi leves hozzávalóit lehetett vadászni. Vida Szabolcs gyermeki izgatottsággal meséli, hogy az ipariális korban épült piac két szempontból is áthallásos a mostani múzeummal, ugyanis akkoriban terjedt el az elektromossággal a mesterséges fény, illetve a piac ugyanúgy közösségi térként funkcionált, mint egy múzeum.

A kiállításnak négy kurátora volt: Orosz Márton, a Vasarely Múzeum igazgatója, L. Laki László, a LAM egyik alapító-tulajdonosa, Bordos László Zsolt fényművész és Lukács Viola kurátor és kultúraszervező. A tárlat Moholy-Nagy Lászlótól a ma élő kortárs művészekig húzódó ívet rajzol a magyar fényművészetről.

Arra törekedtek, hogy a múzeum úgy mutassa be ezt a médiumot, amely mindenki számára mondhat valamit, mindenki számára érdekes és befogadható lehet, miközben nem tűnik el a téma mélysége sem. Különböző típusú munkák vannak szétszórva a térben, kezdve azoktól az elemektől, amelyek pusztán a vizuális hatásukkal hivatottak érzelmeket kiváltani a befogadóból, egészen a konceptuális művészetig.

Galéria: A most nyílt budapesti fényművészeti múzeum az egyik legmenőbb hely az országban
Fotó: Papajcsik Péter / Index

Az installációk valóban széles skálán mozognak, és az a tény, hogy minden, amit a kiállításon látunk, magyar művészek munkája, még különlegesebbé teszi az élményt.

10 ezer köbméter lett, maradhat?

A tér tagadhatatlanul egyik leglátványosabb eleme a csarnok közepén felállított, 40 méter hosszú ballon, amelyet 2000 négyzetméternyi textilből varrtak, hogy erre a hatalmas felületre vetíthessenek. Jelenleg két művész munkája váltakozik a kiállításon, mindkettő nagyon más élményt jelent.

Kovács Ivó *Searchlight* című animációja és Vicsek Viktor *Space Eater* vizuálja ebben a különleges térben olyan élményt nyújt, mintha belépnénk egy kaleidoszkóp belsejébe. Nagyjából itt érezzük meg a legnagyobb dózisban – bár hasonló élményt vált ki a kiállítás szinte összes műtárgya –, hogy a fények és a sötét különleges játéka és a mérhetetlenül izgalmas, mégis megnyugtató atmoszféra végigsimít a város zajától feszülő idegeinken.

Mindeközben a fénykinetika gyerekké varázsolja a sokat látott látogatókat is, a fény újrarajzolja az eddig ismert világunk széleit, egészen más perspektívából világítja meg az unalomig ismert formákat, az immerzív kiállítási darabok pedig úgy modulálják a teret, mintha az űrben lennénk, vagy egy mesében, esetleg egy, az űrről készített mesében.

Nagyon fontos, hogy megtaláljuk azokat az elveszett, vagy művészettörténeti szempontból lényeges, ám soha meg nem valósult fényművészeti alkotásokat vagy terveket, amelyeknek a pótlása segít abban, hogy jobban megértsük azt az utat, amit bejártunk a mai alkotásokig.

– emeli ki Vida Szabolcs

Ennek megfelelően a LAM, összefogva a Kepes Intézettel, vállalta, hogy Kepes György 1973-as Izzó Oszlopok névre keresztelt művét rekonstruálják. Bár voltak benne hibás izzócsövek, illetve nem működött az a technológiai rendszer, ami azért felelt, hogy Kepes eredeti elképzelése szerint elhalványuljon, majd erősödjön a vörösen izzó fény, de ezeket megjavították és felújították.

Az emeleten egy Moholy-parafázis kapott helyet, amit Szauder Dávid az eredeti tervek és felvételek alapján teljesen a nulláról épített meg. Az installáció nagyobb, mint az eredeti mű. Itt megtudja az is, aki eddig nem hallott róla, hogy *Moholy-Nagy László, az irányzat kiemelkedő alkotója, az »új látásnak« nevezett médiaesztétika megalkotója szerint a fénykinetika az ismert világot egy új perspektívából mutatja meg, a fény kreatív használatát pedig a modern élet komplexitásában való eligazodás segítségével nevezte meg.*

Látogatásunk idején a múzeum területén rengeteg volt a fiatal, és rendszeresen megfigyelhető volt a minta, hogy miután felfogták a látottakat, előkerültek a telefonok.

Galéria: A most nyílt budapesti fényművészeti múzeum az egyik legmenőbb hely az országban
Fotó: Papajcsik Péter / Index

Ha a múzeummal egy-egy Instagram- vagy TikTok-megosztásból találkozunk először, úgy is lehet értelmezni, hogy termeiben csak a külsőn érvényesül, ám a látványos installációk mögött mélyen rétegzett gondolatok vannak, és ez nem kis szerepet játszik abban, hogy a tárlat nemzetközi szinten is mérvadó.

Állandó diskurzus házon belül – de a művészeti térben is –, hogy miként, milyen eszközökkel lehetne a művészetet közelebb hozni a fiatalokhoz. Személy szerint mi örülünk annak, hogy jönnek, és a saját nyelvükön kommunikálnak egymással, amikor megosztják az élményeiket

– vallja a művészeti igazgató, aki szerint a helyet valóban szereti a megcélzott korosztály, ezért terveik szerint múzeum- és művészetpedagógiai foglalkozásokat indítanak iskolások számára.

A műtárgyak között akadnak a ballonnál kevésbé látványos, ám a tekintetet mégis mágnesként vonzó alkotások is. Ilyen például Csörgő Attila installációja, amely egy kör alakú testnek kölcsönöz négyszög alakú árnyékot. Borsos Lőrinc munkáján az *I AM* felírra irányított lézersugarak a *YOU* felíratot rajzolják ki a terem másik végén. A lézersugarak azért láthatóak, mert egy füsttel töltött, zárt, üvegezett térben található az installáció. Azért unikális ez az installációt, mert más múzeumokban ezt nem tudták megoldani.

Galéria: A most nyílt budapesti fényművészeti múzeum az egyik legmenőbb hely az országban
Fotó: Papajcsik Péter / Index

A fényművészet egyik lehetősége, hogy olyan hatásokat ér el, amelyek tágítják a percepciót, megtanítanak látni, hogy jobban megértsük, hogy milyen tér vesz bennünket körül.

Így az energiaválság kellős közepén felmerül a kérdés, hogy mennyire jó ötlet olyan múzeumot nyitni, amely az elektromosságon alapszik, de Vida Szabolcs erre a kérdésünkre is sietett válaszolni.

Alapvetően törekszünk arra, hogy olyan technológiával mutassunk be olyan alkotásokat, amelyek tudatosan kezelik a fogyasztás kérdését.

A LAM mellett, hogy építi a saját gyűjteményét, hogy a későbbiek során tudjon használni visszatérő elemeket, a jövőben több új tárlattal is szeretne jelentkezni.

A kiállításon Moholy-Nagy László művei mellett Victor Vasarely, Kepes György, Bolygó Bálint, Ben Fodor, Battha Gáspár, Borsos Lőrinc, Bortnyik Éva, Tubák Csaba, Csáji Attila, Csörgő Attila, Gyenes Zsolt, Healium, Horváth Erzsébeth, Kiégő Izzók, Szauder Dávid Ariel, Szirmay Jeannette, Kitzinger Gábor, Nicolas Schöffer, Mengyán András, Mátrai Erik, Nagy András, Zalán Adorján, Terkál Róbert, Zemba Ákos, Szigeti G. Csongor, Szakács Zalán, Szilágyi Csilla, Herczeg Tamás, Köves Éva, Sztojanovits Andrea és Matthis-Teutsch Waldemar alkotásai láthatóak.

(Borítókép: Papajcsik Péter / Index)